

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum
2018-01-24

§ 6

KS 491/15

Politiska organisationen inför kommande mandatperiod

Beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Den politiska organisationen för kommande mandatperiod beslutas enligt bilaga med tillägget att antalet ledamöter och ersättare i servicenämnden bestäms till 5 stycken vardera.

Ärendet

Inför varje ny mandatperiod beslutas den politiska organisationen inför kommande mandatperiod.

Ärendets behandling

Arbetsutskottet har behandlat ärendet den 15 januari 2018, § 13.

Förslag till beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Den politiska organisationen för kommande mandatperiod beslutas enligt bilaga.

Ledamöternas förslag till beslut

Hans Bergfelt (M), med instämmande av Stefan Gustafsson (S) och Peter Berg Johnson (KD), förslår bifall till arbetsutskottets förslag men med tillägget att antalet ledamöter och ersättare i servicenämnden bestäms till 5 stycken vardera.

Ulrika Frick (MP) föreslår:

- att referensgruppens förslag överlämnas till stadsdirektören för kostnadsberäkning, konsekvensbeskrivning samt att stadsdirektören tar fram förslag på ändrade reglementen och arbetsordningar,
- att stadsdirektören i de fall organisationsförslaget innebär ev lagliga eller juridiska svårigheter lämnar förslag på hur detta kan lösas, och
- att i de fall enskilda partier har haft avvikande åsikt mot gruppens förslag, görs en konsekvensbeskrivning samt kostnadsberäkning även på det förslaget som jämförelse mot gruppens förslag.

Ingemar Johansson (C) föreslår att ärendet bordläggs,

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum
2018-01-24

Beslutsgång

Ordförande frågar först om ärendet ska avgöras idag eller bordläggas och finner att ärendet ska avgöras idag. Därefter konstaterar ordförande att det finns två förslag till beslut och ställer dem mot varandra och finner att kommunstyrelsen beslutar enligt arbetsutskottets förslag med tillägget att servicenämndens ledamöter och ersättare ska vara 5 vardera.

Expedieras till

Kommunfullmäktige

Förslag avseende politisk organisation för kommande mandatperiod

Kommunstyrelsen arbetsutskott beslutande den 2015-10-14 §126 att uppdra åt kommunstyrelsens arbetsgivar- och organisationsutskott att ta fram underlag till framtida politisk organisation för kommande mandatperiod. Detta underlag (*bilaga 1*) har sedan lämnats över till en referensgrupp bestående av representanter utsedda av de i kommunalfullmäktige företrädde partierna. Den av partierna utsedda referensgruppen har nu överlämnat sitt förslag till politisk organisation för kommande mandatperiod (*bilaga 2*) inför en fortsatt sedvanlig process med slutligt beslut i kommunfullmäktige.

Delar av referensgruppens förslag innebär ingen förändring av nuvarande organisation.

Arbetsutskottets skrivelse till kommunstyrelsen berör därför endast förslag till förändring av nuvarande organisation eller förslag till annat ställningstagande än referensgruppen.

1. Byggnadsnämnd/Samhällsbyggnadsnämnd

2011 trädde en ny Plan- och bygglag (PBL) i kraft som ersatte den tidigare lagen från 1987. Kommunstyrelsen arbetsutskott menar att det finns flera skäl att hålla ihop den verksamhet som berörs av lagens kapitel 3-6 (översiktsplanering, detaljplaner och områdesbestämmelser), bland annat för att dessa verksamheter har en motsvarande koppling till miljöbalkens regler vid planering samt att verksamheten också gemensamt berör andra kommunala verksamheter (utbyggnad av gator, allmän plats mm.).

Ett än starkare skäl till att detaljplaneprocessen bör ligga på kommunstyrelsen är dess i många fall betydande ekonomiska konsekvenser, då framtagandet av detaljplaner också har en betydande påverkan av kommunala investeringar och förutsätter parallella förhandlingar och beslut kring exploateringsavtal (avtal om kostnaderna för detaljplanens genomförande och finansieringsersättning av utomstående part). Detta tydliggörs exempelvis i genomförandet av Mölndals centrum eller i planarbetet med det framtida Forsåkersområdet.

Det är vidare svårt att förstå referensgruppens resonemang om att den politiska representationen skulle vara bredande i en Byggnadsnämnd (Samhällsbyggnadsnämnd) än i den större Kommunstyrelsen. Planeringsutskottet är ju endast ett beredande utskott.

Likaså är uppdraget att utgöra myndighetsnämnd vid beslut om bygglov samtidigt som att tidigare ha haft ansvaret för en detaljplans framtagande en inte oväsentlig komplikation i sig.

Kommunstyrelsens arbetsutskott menar därför att översiktsplaner, detaljplaner och exploateringsavtal hör ihop och skall ligga kvar på kommunstyrelsen, och beredas i ett planeringsutskott. Byggnadsnämnden verksamhet föreslås därmed vara oförändrad. Byggnadsnämnden föreslås dock att från och med nästa mandatperiod vara 7 ledamöter + 7 ersättare.

2. Servicenämnd

Arbetsutskottet delar referensgruppens uppfattning att fastighetsförvaltningens uppdrag behöver tydliggöras. Såväl arbetet kring investeringsanspråk av lokaler, som underhåll av stadens fastighetskapital behöver stärkas. Därför bör fastighetsfrågorna samlat ligga på kommunstyrelsen och beredas i ett särskilt utskott (lokalförsörjningsutskott). Samtidigt kan servicefrågorna överföras från kommunstyrelsen till en egen nämnd.

Vi föreslår därför att en Servicenämnd bildas med ansvar för IT, tele, mat, interna transporter och städfunktionen. Vi föreslår att nämnden har 5 (7) ledamöter + 5 (7) ersättare.

3. Kommunstyrelsen/Kommunalråd

Kommunstyrelsens arbetsutskott delar arbetsgruppens uppfattning att kommunfullmäktige bör fatta beslut om regler för ersättare av kommunalråd vid längre föräldraledighet och sjukskrivning, vilket också är i linje med den nya kommunallagen.

Förslaget förutsätter att ledamöterna i kommunstyrelsens arbetsutskott är tillika kommunalråd (5 stycken).

När det gäller intern ansvars- och arbetsfördelning mellan kommunalråd konstateras att detta inte formellt kan regleras, eftersom rådets koppling är ledamotskapet i kommunstyrelsens arbetsutskott, men att en internt överenskommen arbetsfördelning inte heller behöver beslutas särskilt.

Referensgruppens förslag att dela kommunalråd är otydligt och, mot bakgrund av formella krav vid personval, inte möjligt om man avser något annat än att det skall införas (tio) halvtidstjänster istället för (fem) heltidstjänster.

Arbetsutskottet föreslår att kommunstyrelsen skall ha följande utskott:

Arbetsutskott enligt nuvarande uppgifter, med tillägg för näringslivsfrågor. Frågor avseende lokalförsörjning överförs till lokalförsörjningsutskottet.

Planeringsutskott med nuvarande uppgifter.

Lokalförsörjningsutskott med ansvar för investeringar/samordning av lokaler samt underhåll av stadens fastighetsbestånd.

Arbetsgivar- och organisationsutskott med nuvarande uppgifter

Utskott för social hållbarhet med ansvar för folkhälsofrågor, brottsförebyggande samt uppföljning av särskilda förvaltningsövergripande projekt inom integration och familjestöd.

Förslaget innebär samma antal utskott för kommunstyrelsen som idag. Samtliga utskott förutsätts ha fem ledamöter och lika många ersättare.

4. Budgetberedning

Arbetsutskottet föreslår att kommunstyrelsens arbetsutskott fortsatt utgör stadens budgetberedning men att en person från varje i kommunfullmäktige representerat parti, som inte redan har ledamot i kommunstyrelsens arbetsutskott, adjungeras till budgetberedningen för att kunna följa dess arbete.

Av detta följer rimligen att den särskilda ersättning som i dagsläget finns för två adjungerade till beredningen bör avskaffas, och att samtliga som adjungeras erhåller sammanträdesarvode.

5. Kollektivtrafikgruppen REKO

Den av partierna utsedda referensgruppen har föreslagit ändad sammansättning av Kollektivtrafikgruppen REKO. Gruppen utses inte av kommunfullmäktige i samband med fastställande av den politiska organisationen utan av kommunstyrelsen. Gruppen är tillkommen för att underlätta processen vid upprättande av trafikförsörjningsplan för kollektivtrafiken och eventuella tillköp av trafik. Gruppen arbete bygger på samverkansformerna mellan regionen och kommunerna i det avtal som låg till grund för regionens övertagande av kollektivtrafiken för ett antal år sedan.

Vi menar att gruppens sammansättning, tekniska nämndens arbetsutskott med huvudsakligt ansvar för kollektivtrafik och kommunstyrelsens presidium med ansvar för förhandlingar och ekonomi, visat sig vara en väl fungerande grupp för att respektive nämnd skall kunna fullfölja sitt uppdrag. Vi ser därför inget skäl till att föreslå en tillträdande kommunstyrelse att ändra gruppens sammansättning.

6. Social- och arbetsmarknadsnämnden

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår vidare att Social och arbetsmarknadsnämnden framöver utgörs av 9 ledamöter och lika många ersättare. Förslaget motiveras av att ett stort antal ärenden i nämnden är delegerat till nämndens sociala utskott. Då dessa ärenden inte går vidare till nämnden föreslås att utskottet fortsatt har fem ledamöter, och lika många ersättare.

7. Ekonomi

Den ekonomiska konsekvensen av arbetsutskottets förslag till förändringar i den politiska organisationen bedöms som så marginella att någon särskild utredning i denna del inte behöver tillföras förslaget. Förslaget innebär oförändrat antalet utskott i kommunstyrelsen. Oförändrat antal kommunalråd. Ersättning till adjungerade i budgetberedningen omfördelas. En ny nämnd införs samtidigt som två andra nämnder blir något mindre.

Som komplement till beslut om den politiska organisationen förutsätts att kommunstyrelsens arbetsgivar- och organisationsutskott tar fram förslag på kommande ersättningsnivåer för samtliga förtroendevalda och föreslår gruppplacering av en nyinrättad servicenämnd.

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

att föreslå kommunfullmäktige att för mandatperioden 2018-2022 inrätta en Servicenämnd med ansvar för IT, tele, mat, transporter och lokalvård. Nämnden skall ha 5 (7) ledamöter, och lika många ersättare.

att föreslå kommunfullmäktige att kommunstyrelsen kommande mandatperiod har följande fem utskott; arbetsutskott, planeringsutskott, lokalförsörjningsutskott, arbetsgivar- och organisationsutskott samt utskott för social hållbarhet, med de uppgifter som framgår enligt ovan.

att föreslå kommunfullmäktige att regler antas för ersättare av kommunalråd vid föräldraledighet eller sjukskrivning

att uppdra åt stadsledningsförvaltningen att inför kommunfullmäktiges behandling ta fram förslag på

- reglemente för en servicenämnd enligt ovanstående förslag,
- ändringar i reglemente för kommunstyrelsen vad avser konsekvensen av att uppgifter flyttas till en servicenämnd, förslag till utskott med uppgifter enligt ovanstående, förslag avseende adjungering till budgetberedningen för partier representerade i kommunfullmäktige, samt regler för ersättare av kommunalråd vid föräldraledighet eller sjukskrivning,
- nytt reglemente för byggnadsnämnden med ändringen att nämnden utgörs av 7 ledamöter och lika många ersättare, samt
- nytt reglemente för social- och arbetsmarknadsnämnden med ändringen att nämnden utgörs av 9 ledamöter och lika många ersättare, nämndens arbetsutskott av 3 ledamöter och lika många ersättare, samt nämndens sociala utskott av 5 ledamöter och lika många ersättare.

Stadsledningsförvaltningen
Henriette de Maré

Kommunstyrelsen

Vissa juridiska förutsättningar för kommunal nämnd- och utskottsorganisation

Förslag till beslut

Lämnas utan förslag till beslut.

Ärendet

Inför kommunstyrelsens ställningstagande avseende nämndorganisation m.m. har upprättats nedanstående redogörelse för vissa juridiska förutsättningar vad gäller kommunal nämndorganisation mm.

Beredning

Denna skrivelse har upprättats inför kommunstyrelsens ställningstagande avseende Mölnåls stads nämnds – och utskottsorganisation för mandatperioden 2019 – 2022 i anledning av ”Förslag från gruppen för politisk beredning av förslag till politisk organisation i Mölnåls stad för nästa mandatperiod”.

Framställningen berör enbart rent kommunalrättsliga frågor och omfattar ingen som helst bedömning av förslagets allmänna lämplighet eller ekonomiska konsekvenser.

Bedömningarna är gjorda efter den nya kommunallag (2017:725) som trädde i kraft vid årsskiftet.

Bedömning

Byggnadsnämnd/Samhällsbyggnadsnämnd

Enligt kommunallagen får en nämnd inte både ha tillsynsansvar över viss lagstiftning (t ex PBL) och verksamhetsansvar för sådan verksamhet som tillsynen omfattar, dvs man får inte utöva tillsyn över sådan verksamhet som man själv på något sätt är knuten till. Därför får inte byggnadsnämnden som är tillsynsmyndighet avseende PBL ansvara för att äga och förvalta stadens fastigheter.

Många detaljplaneprocesser medför stora ekonomiska konsekvenser och är intimt förknippade med stadens markägande. Det krävs i dessa fall stor samordning vad gäller detaljplaneprocessen och framtagande av markanvisningsavtal/exploateringsavtal. Att föra över ansvaret för sådana processer till en samhällsbyggnadsnämnd, som därefter också ska ansvara för tillsynen enligt PBL, skulle kunna riskera att samhällsbyggnadsnämnden kan hamna i konflikt med kommunallagens förbud mot tillsynsjäv.

Service nämnd

Det finns inget juridiskt hinder mot att inrätta en service nämnd.

Kommunfullmäktiges valberedning

Kommunfullmäktiges valberedning omfattas av lagen om proportionellt valsätt. Det är då svårt att garantera att alla partier som finns representerade i fullmäktige ska få representation i valberedningen utan att göra valberedningen mycket stor. Däremot fungerar det att adjungera in förtroendevalda från andra partier än de som är representerade i nämnden.

Så länge fullmäktige inte måste använda sig av lagen om proportionellt valsätt är fullmäktige fri att genom vanligt majoritetsval välja ledamöter från samtliga partier i fullmäktige till valberedningen (förutsatt att beredningen är tillräckligt stor). Under vissa förutsättningar kan fullmäktige emellertid tvingas tillämpa proportionellt valsätt. Inget hindrar att fullmäktige har intentionen att välja representanter från samtliga partier ”oproportionellt” men det går juridiskt sett inte att göra en sådan ordning tvingande för fullmäktige.

Ovanstående gäller även för nämnder.

Presidier

Enligt kommunallagen ska fullmäktige välja en ordförande för varje nämnd och en eller två vice ordförande. Dessa utgör nämndens presidium. Det finns således inget juridiskt hinder mot att ha tremannapresidium i de större nämnderna.

Kommunalråd

Sedan 2014 finns en definition på kommunalråd i kommunallagen. För att komma ifråga som kommunalråd krävs att man fullgör ett uppdrag på heltid eller betydande del av heltid vilket enligt uttalanden i propositionen bör uppgå till åtminstone 40 %. Fullmäktige får välja kommunalråd tidigast vid första sammanträdet efter att val av fullmäktige hållits i hela landet. Ett kommunalråd räknas som förtroendevald.

Det följer inte några formella beslutsbefogenheter med rollen som kommunalråd. För att ett kommunalråd ska kunna fatta beslut, t ex på delegation, krävs att kommunalrådet sitter i en nämnd och fattar beslut i sin egenskap av ledamot i nämnden/utskottet. Därför kan det vara svårt att reglera specifika ansvarsområden för kommunalråden – åtminstone om man vill koppla ansvarsområdena till någon slags beslutsbefogenhet.

Är man förtroendevald kan man inte efter eget tycke dela sitt förtroendeuppdrag. Det är således inte möjligt för kommunalråden att dela sitt uppdrag med någon annan. Alternativet är i så fall att utse fler kommunalråd på halvtid – t ex tio kommunalråd på vardera 50 %. Det finns också möjlighet att dela upp mandatperioden – alltså att välja kommunalråd på en kortare tid än mandatperioden.

Förtroendevalda fullgör sina uppdrag under särskilda villkor och bestämmelser. Juridiskt sett omfattas de alltså inte av de regler och villkor som gäller för anställda, t ex arbetstid, förmånsvillkor och rätt till semester och annan ledighet. Bristen på rätt till ledighet

Dnr KS 491/15

exempelvis vid sjukdom eller föräldraledighet kan medföra problem för förtroendevalda som fullgör sitt uppdrag på heltid eller betydande del av heltid, dvs. kommunalråden. Detta hämmar i sin tur rekryteringen av förtroendevalda till sådana uppdrag.

Genom nya kommunallagen har därför införts en möjlighet för fullmäktige att bestämma att kommunalråden ska få ekonomiska och andra förmåner som motsvarar de anställdas. Det som lagstiftaren framför allt åsyftat är möjligheten att kunna vara föräldraledig eller sjukskriven. Det är alltså inte tjänstledighet i allmänhet som åsyftas och det bör kanske i sammanhanget framhållas att även anställdas rätt till tjänstledighet är tämligen begränsad. Enligt förarbetena till nya kommunallagen så rekommenderas att kommunalråden endast ska beviljas ledighet med 100 % - alltså ingen partiell ledighet. Det rekommenderas också att ledigheten inte ska vara alltför lång och den bör inte sträcka sig längre än ett år. Sträcker sig behovet av ledighet längre än mandatperioden bör inte ledighet beviljas alls utan då får kommunalrådet avsäga sig sitt uppdrag och ett nytt kommunalråd väljas i stället.

Fullmäktige får meddela närmare föreskrifter för kommunalråden och det förefaller ur ett juridiskt perspektiv lämpligt att göra detta i ett särskilt reglemente som bör omfatta kommunalrådets rätt till sjuk- och föräldraledighet samt hur ersättare under denna tid ska utses.

Kommunstyrelsens utskott

Det finns inga juridiska hinder mot att inrätta fler eller färre utskott under kommunstyrelsen. Det bör påpekas att utskottens uppgift enligt kommunallagen enbart är att bereda ärenden till nämnden (kommunstyrelsen) samt att fatta beslut på delegation. Ett utskott får inte ha verkställande uppgifter och det finns ibland anledning att påminna om att ett utskott inte har nämndstatus. Ett utskott får inte fatta beslut med mindre än att beslutanderätten har delegerats från nämnden.

Budgetberedning

På samma sätt som för kommunfullmäktiges valberedning kan budgetberedningen väljas proportionellt. Det är då svårt att garantera att alla partier som finns representerade i fullmäktige ska få representation i budgetberedningen. Inget hindrar dock att förtroendevalda från andra partier adjungeras in till budgetberedningen.

Expedieras till

Behöver inte expedieras.

Carina Nordgren
Förvaltningschef

Stadsjurist

Henriette de Maré